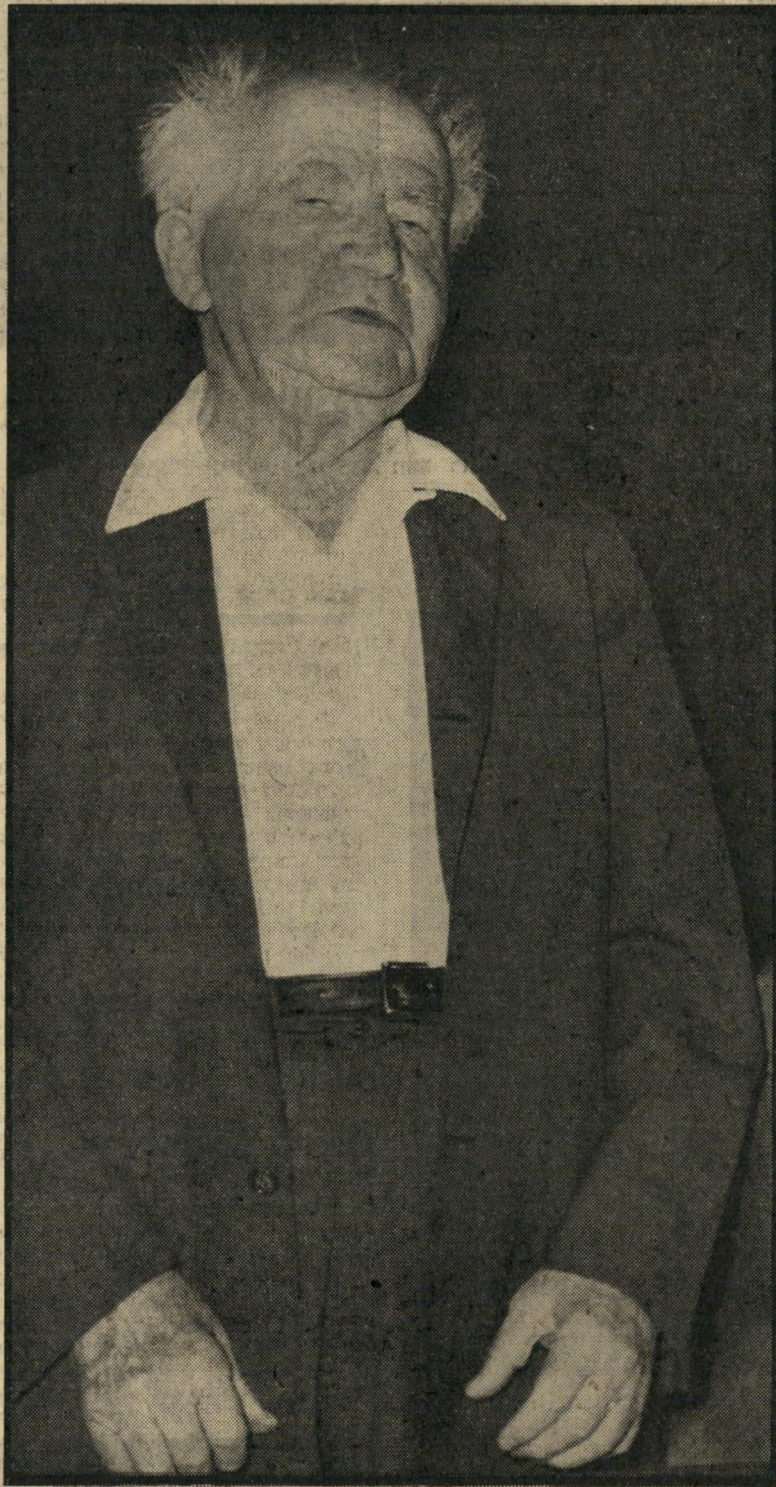

הכוח החדש או

הכוח החלש ?

2) בדיקת הסקר על ידי הצנזורה והקביעה על ידיה שאין היא רואה מניעה לפירסום חלקים ממנו אינה מהווה רשיון מהממשלה לפירסום אותם החלקים.

3) בנוסף לאמור לעיל, הרי פרסומו של הסקר או חלקו, על ידי, מבלי לקבל את הסכמתה של הממשלה יהווה עבירה על פי פרק חמישי לחוק לתיקון דיני העונשין (בטיחון המדינה) תשי"ז.

המכתב הגיע לידי אשד ביום השישי האחרון. במשך יומיים התהלך מדוכא, ותרסר פעמים נועץ בדידים אם לא הגיע הזמן שיארוז את חפציו וישוב ללונדון, שם כיהן ככתב דבר עד שנקרא לשוב ארצה על ידי בן-גוריון. רק ביום הראשון הלך לביתו של בן-גוריון בתל-אביב, הוציא מכיסו את ה"מעטפה הרשמית של משרד הבטחון.

דויד בן-גוריון קרא את המכתב הקצר, וניכר על פניו כי חימתו יוקדת עם כל מילה נוספת. "מכתב נבזי!" הפליט לבסוף. במשך אותו בוקר התמלא הבית מבקרים לרוב. הם לא ידעו על המכתב, אלא באו לבית מנהיגם כדי לטכס עמו צעה על ה"מאבק שייערך בוועידת המפלגה. כי בינתיים נוצר גורם חדש, שקירבם בחזרה אל ספינתו של הזקן: הוקם הכוח החדש, ושוב נישאו דרישותיו של בן-גוריון כדגל המחנה הבטחוניסטי.

חסידים אלה נכחו בעת קריאת המכתב, והם הוסיפו לאווירת העלבון הצורב. ברור היה לכולם, כי קשתי אינו אלא עושה-דברו של אחר. לא היה גם איש, שלא הביע את דעתו, כי במיקרה זה אין "האחר" אלא אך ורק לוי אשכול. הם הטילו את האשמה גם על שמעון פרס, שכן ידעו כי פרס התנגד בחריפות לפירסום הספר. כי בספר זה מתואר גיבור גדול אחד — משה דיין — ואילו שמעון פרס אינו אלא נמושה. אולם כדי שלא יאשימוהו בכך גלויית, השאיר את כתיבת המכתב לקשתי.

★ ★ ★

ערוות השלטון

דויד בן-גוריון נטל את העט שעל שולחן ה"חתיבה שלו, העתיק חתימה את תוכן המכתב שהגיע לחגי אשד, ומיד לאחר מכן כתב מכתב משלו לקשתי. הוא כתב: "... אתה מתבקש להודיע לכבוד ראש הממשלה ושר הבטחון, שהגדתי למר חגי אשד, שהסקר — כלומר החלקים שהותרו עליידי הצנזורה — יפורסם עליידי, ואני מוכן לקבל על עצמי כל העונשים המגיעים לפי דעת ראש הממשלה ושר הבטחון בעד הפרסום, באשר אני רואה חובתי ה"אזרחית למדינה להביא לידיעת העם כולו עיוות הדין שנעשה עליידי ועדת השבעה ו"עיוות האמת שנעשה עליידי חבר ועדת השב"ע (לוי אשכול) במסודות מפלגתיים.

ואקבל ברצון כל עונש המגיע לי לפי החוק בעד הבאת האמת לציבור.

מכיוון שהתוצאות, על פי החוק שציטט קשתי, הן 7 עד 15 שנות מאסר, היה ה"אתגור בריון. אלא שהאפשרות כי ביום בהיר אחד ירפוק קצין של המחלקה לתפקידים מיוחדים על דלתו של דויד בן-גוריון, ויודיעו כי הוא מואשם בעבירה על חוק בטחון ה"מדינה, ועל כן הוא עוצר אותי — הם קלושים ביותר. אפילו רצה היועץ המשפטי להפעיל את החוק במיקרה של פירסום ה"ספר, ייתקל במיכשול טכני גדול מאוד: דויד בן-גוריון הינו חבר-הכנסת, ועל כן מוגן הוא על ידי חסינותו הפרלמנטרית מפני תביעה משפטית מכל סוג שהוא. אף אם יודיע כי הוא מוותר מרצונו התופשי על חסינות זו, אין היועץ המשפטי רשאי להתחשב בוותר זה ולהעמידו לדין. לשם כך דרושה החלטה של הכנסת עצמה, כי היא מבטלת את חסינותו של איתו ח"כ. לכל הדעות, יהיה קשה מאוד למצוא כי כנסת את רובהקולות הדרוש לביטול חסינותו של דויד בן-גוריון. לא היה במכתבו של בן-גוריון למשה קשתי משום סיכון-עצמי ממש. הייתה זו, יותר מכל, קריאת זעם ויילוול נגד האיש שירש את מקומו במשרד הבטחון, והמעז להשתמש נגד דויד בן-גוריון בכלים ובחוקים שהוא עצמו הישלב לשימוש נגד אוביבו.

כסביבתו הקרובה של לוי אשכול, היתה התגובה על מכתב בן-גוריון נועזת לא פחות. "אין הוא מעוז" התרתה אחד מי יועציו הקרובים של ראש הממשלה. "איזה ערך יש לבטחון-המדינה ולשיקוליו של שר

הספר, ועל כן אין לפרסמו בינתיים. כך קרה, שמיד אחרי שכתב את מכתבו לקשתי, מיהר בן-גוריון לנסח מכתב אל הצנזורה. הוא דרש ממנו בתוקף, כי יסיים את עיונו בספר ויחליט סופית מה מותר לפירסום ומה לא. הוא, כשר בטחון לשעבר, ידע מה נמחק מטעמים בטחוניים מוחלטים, ומה מטעמים מפלגתיים-אישיים.

★ ★ ★

מעמד הכוח החדש

האנשים המאושרים ביותר בכל ה"התפתחות היו אותם חסידים של הזקן, שנקבצו בביתו ביום הראשון. חידוש מלחמתו של הזקן על גילוי כל פרטי הפרשה סיפק להם תחושת יקרה למלחמתם. דווקא הצורה בה השמיע הזקן את אתגרו היתה חשובה, כי היא יכלה ללמד חברים הססנים סביבו, ולהגדיל את סיכויו של הייצור הבטחוניסטי החדש, שנוול רק השבוע: הכוח החדש שבתוך מפא"י.

לידתו של הכוח החדש לוותה ברעמים מאיימים ומפחידים. שני בטאונים הבטחוני-ניסטים — בטאונים של משה דיין הארץ, ובטאונים של יוסף אלמוגי, ידיעות-אחרונות — יצאו השבוע בכותרות מפוצצות שנועדו ליצור את הרושם בציבור כי הם מהווים כוח רב-עוצמה, וכי נצחונם של לוי אשכול בוועידת מפא"י הקרובה מוטל בספק. היתה זו לוחמה פסיכולוגית ברורה. "אני שים בצמרת מפא"י מודאגים מהתארגנותו של הכוח החדש!" הכריזה כותרת אחת. "נאמני ביגיי יציעו לגוש חזית משותפת!" איימה כותרת שניה.

מאחורי כותרות אלה הובאו מספרים מפי חסידים לא פחות. מנהיגי הכוח החדש ה"פארו כי כבר עתה מובטחים להם 1100 ק"ל לות מתוך 2300 צירי ועידת מפא"י. אם להוסיף לאלה את קולות הגוש התל-אביבי, ואת הקולות הבלתי בטוחים, ניתן היה להסיק לפי סיכום זה כי הנצחון בוועידה מונח כבר בכיסו של דויד בן-גוריון.

אלא שהתרברבות צעקנית זו היתה רחוקה מלשקף את האמת, וזאת ידעו דווקא מנהיגי הכוח החדש, למרות העמדת הפנים שלהם. גולם ההפחדה החדש נולד בצהרי היום החמישי בשבוע שעבר, כאשר התכנסו כ-120 איש במועדון המפא"י יחדיו, בו שכן בשעתו קפה פילץ.

מארגני הכנס היו משה דיין, יוסף אל-מוגי, אבא חושי ומזכיר תנועת-המושבים עוזי פיינרמן. מלבדם בלטו בקבוצה עוד מספר שמות ידועים. היו שם טדי קולק ויצחק נבון, הלל דן וגדעון בן-ישראל, תנה למדן ודויד ליפשיץ. את עיירות הפיתוח ייצגו שאול בן-שמחון ומרדכי בן-פורת, ואת איחוד הקבוצות והקיבוצים ייצגו יוסף יורעאלי ואריה בהיר.

השמות היו ידועים, אך באותה מידה היה ידוע גם המכנה המשותף שלהם. ה"משותף למרבית אנשי הכוח החדש היתה עובדת קיפוחם תחת שלטונו של לוי אשכול. היו שם המטוהרים, אלה העומדים על סף הטיהור, ואלה שברור להם כי יאבדו את כסאותיהם בתקופת הכנסת השישית. מכנה משותף נוסף: מלבד נציגי ח"פה, חושי ואלמוגי, הם ייצגו רק את עצמם. שום כוח ממשי לא עמד מאחוריהם.

מטרת הכנס, שלמעשה גיבש סיעה חדשה בתוך מפא"י, היתה: "להבטיח את שלמות המפלגה ואת מקומו של דויד בן-גוריון בתוכה, ולא לתת למפא"י להדרדר שלא ב"אמתה". זו היתה המטרה המוצהרת. אולם המטרה האמיתית היתה: ניסיון נואש אחרון לשמור על עמדות בתוך מפא"י ומסודות המדינה.

הכוח החדש לא היה למעשה אלא הכוח החלש.

★ ★ ★

הכל תלוי בקור

את כפי כנס הכוח החדש לא העסיקו בעיות אידיאולוגיות או עקרונות. נוח היה להם להיאחז במאבקו הדו-קישוטי של בן-גוריון בעניין הפרשה ונגד המערך, כדי ליצור דגל אחד שילכד את כל המקופחים והמטוהרים. מה שעניין אותם באמת היו בעיות מתמטיות פשוטות: כמה צירים יציגו לביתו לרכו בוועידה? 1100 קולות (שהם כ-47% מצירי הוועידה) נאספו במתייד אחת. מחוז חיפה הבטיח את כל 350 הנציגים שלו. המושבים הב"ט יחזו שליש מנציגיהם — 95. טדי קולק ויצחק נבון הבטיחו 35 צירים מנציגי ירר שלים. גוש דן הבטיח לפחות 120. נציגי (המשך בעמוד 19)

הבטחון, אם יכול משהו לקום ולהכריז: אני מצפץ על שר הבטחון ועל שיקוליו. אני אחליט מה מתוה עבירה על חוק ה"בטחון ומה לא. לא מוצא חן בעיניכם — איסרו אותי!"

בן-גוריון אינו פוגע רק בלוי אשכול. מלחמתו האישית דחפה אותו אל מעבר ל"גבול המותר. הוא עכשיו מתכוון למוטט את אשיות שלטון החוק." מבחינה עקרונית, צדק אותו איש. אלא שלוי אשכול התנהג במיקרה זה בדיוק כפי שהיה דויד בן-גוריון רגיל להתנהג בימי שלטונו. הוא התעטף בקדושת הכ"ח, כדי להגן על מניעים פוליטיים שאין להם כל קשר עם בטחון המדינה. הסיבה

האמיתית שבגללה החליט אשכול לגנוז את הספר בכל מחיר, אינה בטחונית צרופה. הוא חושש שמא תוצג ערוותו של המשטר כולו לעיני העם. עובדה היא, כי הצנזורה העבירה, אחרי מחיקות, את הספר לדויד בן-גוריון. רק לאחר מכן כנס לוי אשכול לתמונה, וב"נצלו את סמכותו כשר הבטחון, הורה בכל זאת לעכב את הפירסום. אחרי שהופעל ה"שיקול הצבאי-בטחוני הצרופי, נכנס לפעולה ה"שיקול המפלגתי-עסקני, חזיק את איסור הפירסום. כשר הבטחון, אף לא התקשה אשכול להפעיל את הצנזורה כדי לבצע את תכתיבו. הוא פשוט העביר הודעה דרך הצנזורה, כי יש לערוך בדיקה חדשה של